

NAŠ DOM

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek ter velja s poštnino vred dve kroni za celo leto. Posamezne številke veljajo 8 vinarjev. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne 4 redne vrstice (petit), če se enkrat matise po 15 vinarjev, dvakrat 25 vinarjev, trikrat 35 vinarjev. Rokopisi se pošiljajo: Uredništvu „Našega Doma“ v Mariboru in se ne vračajo.

Zakaj v boj?

Bog je ustvaril različne naračnosti, katerih vsaka ima pravico do obstanka. Vsak narod pa, naj si še tako majhen, ima tudi pravico, se prosto razvijati do najskrajnejše popolnosti. Ako bi vladala pravica na svetu, tedaj bi se ne dogodilo, kar se danes žalibog tolikrat dogodi, da hoče močnejši uničiti slabejega in se ta, samoumevno, z vsemi močmi brani proti svjemu močnejšemu nasprotniku.

Mi Slovenci smo majhen narod, ki imamo najrazličnejše sovražnike, ki pritisakajo na nas. Živel je nekdaž irski, katoliški veri najzvestejši narod, a vendar danes skoro nobenega sledu ni o njem, Angleži so ga popolnoma zatrli. Ali naj morša naš narod zadene osoda nesrečnu Ircev? Nikdar se to ne sme zgoditi. Malo nas je sicer, raztreseni smo grozno po raznih kronovinah, Nemci, Italijani in Madžari nas hočejo uničiti, toda žilavi slovenski narod ne bo poginil. Več kot tisoč let si Nemeec prizadeva, da bi nas ponemčil in dobil v svoje krepilje, a vendar še vkljub temu živi slovenski narod. Res je marsikaj že ugrabil Nemeec, tisoče in tisoče naših bratov je že požrlo nemško morje, a naša sveta dolžnost je, da obdržimo krasne slovenske dežele v svoji oblasti ter jih ne prepustimo sovražnikom, ki si jih takorekoč že laste. In zato, ker je naša dolžnost, čuvati te, od pamtiveka slovenske pokrajine, zakličimo nasilnemu tujcu: Roke proč od naših dežel, v katerih ste vi samo gosti! Ali ni dovolj, da se te gosnice reče od naših žuljev, izkoriščajo našo zemljo in nam odjedajo naše pravice, hočejo se sedaj polastiti še naše rodne grude?! Da bi nas spravili ob zemljo naših očetov in pradedov, zato pa Slovenci nismo in ne smemo biti. Ni privandrani tujci so pozabili, kdo da je tukaj gospod in kdo gost, vsako sredstvo jim je dobrodošlo, kadar se gre za to, da dobe naše občine in mesta v svoje roke. Vsakemu pametnemu človeku se morajo odpreti tukaj oči ter nehote vsiliti vprašanje: Zakaj pa ti ljudje, ki so prišli od vseli krajev pred Donavo in za Donavo, tako stremijo, da bi nas potujčili in dobili v svojo oblast? Tega gotovo ne store na svojo škodo. In če se Nemci tako brigajo za svojo korist, zakaj bi se mi ne brigali za naš blagor in nastopili proti njim ravno tako, kakor se oni predrznejo proti nam? Zdravimo se in ne pustimo, da bi se tujec z nas norčeval, češ: „Mi delamo, Slovenci pa spe“, ampak zavedajmo se, da smo Slovenci, sinovi krepkega naroda, kateremu ni para na svetu.

Veliki narodi so izginili iz zemeljskega površja, mi Slovenci še živimo! In bomo živeli, če se bomo krepko in vstrajno zavedali in posluževali svojih pravic, če bomo vedno vneto branili naše svetinje: sveto vero in materni jezik. Zato pa čujmo in delajmo, a na naše delo pa naj rosi božji blagoslov!

Joško.

V Rimu.

(Dvoržak proglašen za svetnika.)

Meseca majnika tega leta sem bil romar v pravem in prvotnem pomenu besede. Tisti, katerim je znan prvotni pomen te besede, zdaj že vejo, kam je merila božja pot; onim pa, ki v besedi romar (Roma — Rim) še ne najdejo odgovora, kam sem jo bil ubral v letošnjem majniku povem naravnost, da sem bil v Rimu.

Ze naši predniki, Slovenci, so radi potovali v Rim, to jim je bila glavna božja pot zraven Jeruzalema in svetega Jakoba v Komposteli na Španskem; kadar so se odpravljali v Rim, so rekli, da se pripravljajo na romanje. Dandanes si prideva naslov „romar“ vsak, kdorkoli stori kako božjo pot, četudi kratko in v nasprotni smeri od Rima.

Seveda se je drugače potovalo v Rim svoje dni, drugače pa sedaj; prej so hodili romarji peš, v večjih ali manjših gručah, ker še železnice ni bilo; seveda so porabili tudi več časa. Vedeli so vse naprej, koliko jim je treba prehoditi na dan in kje jim bo kazalo prenočiti, ker pri takih romanjih je vsaj eden bil zraven za vodnika, ki je že enkrat ali večkrat storil isto pot, tako da je znal preračunati čas in ga spraviti v sklad z razdaljo.

Dandanes se mora romar prepustiti železničnim činiteljem, ter jim toliko zaupati, da ga bodo dovedli tja, kamor si želi, v sveto mesto, četudi po ovinkih; zavoljo tega pa ni romarju treba biti žal, četudi je že sit dolgotrajne vožnje; vsaj lahko nekaj več vidi; nazadnje tudi vlak najde v Rim, ker povsod se najde pot v Rim.

Ako pa ne gre posebni vlak za romanje, kakor smo ga imeli letos, tedaj si izročeni milosti ali nemilosti pripravljalnega odbora in boš jahal, kakor določuje tiskan načrt. Resnica pa je, da so Slovenci svoje dni romali v večjem številu, ko se je še hodilo peš, nego sedaj, ko se vozi in manj zamudi; morebiti se pa sedaj več zapravi, če se manj zamudi, kakor nekdaž. Toda o stroških našega romanja še omenim pozneje.

Namen in pomen, ki ga ima romanje, je ostal še vedno isti; videti in obiskovati svete kraje že med potom, katerih ni malo, pa že sami zaslužijo, da jih človek gre iskat; nadalje videti in obiskovati glavna svetišča v Rimu samem, pomoliti pri grobovih svetnikov, katerih trupla se tu nahajajo v prav obilnem številu, počastiti še druge svetinje, katere so bile prenešene iz svete dežele v sveto mesto (n. pr. sv. križ Kristusov); zamisliti se tam v pagansko in krščansko preteklost starodavnega Rima vočigned toliko spomenikov in ostankov; občudovati duhovitost in prisrčno pobožnost umetnikov, katerih nesmrtni umotvori polnijo rimske cerkve, palače, lastne zbirke in razstave.

Pa kaj bi bil Rim brez papežtva? Kar je lepega in znamenitega v Rimu, vse je imelo svoj početek po nagibu dušnih velikanov na Petrovem stolu, ali pa, k čemur niso dali navodil in naročil, je

nastalo iz spoštovanja in hvaležnosti do njih, kot poklonitev, da jih umetniki ne iznenadijo, da proslavijo njihovo vlado.

Vsako torej, kdor pride že enkrat v Rim, hoče tudi videti tačasnega umrljivega zastopnika neumrljivega papežta, svetega Očeta: kajti biti v Rimu in poglavarja Cerkve ne videti, to se pravi romanje opraviti le polovičarsko.

Razen teh splošnih nagibov, ki so dovolj mogočni, da človeka privabijo v Rim, ako ima le količkaj priložnosti in sredstev, še se utegnejo pojaviti drugi mki, ki so vzrok, da se odločiš ravno tedaj in tedaj nastopiti to pot: namenjen si bil morebiti že zdavna, pa si odlašal, ker nisi mogel najti pripravnega trenutka. Zdaj pride kaj vmes, kakva slovesnost v Rimu, in taka prilika pograbi s seboj vse tiste, ki so v duhu in s srčnim hrepenenjem že večkrat romali ter sanjali o užitku svojega romanja, pa še tudi mnoge druge, ki si sploh nikdar niso drznili resno misliti na kaj takega, ker se jim je zdelo neizpeljivo.

Duhovniki radi potujejo v Rim o veliki noči, da tam spoznavajo ginjive obrede velikega tedna. Lansko leto so od vseh krajev celoga sveta vreli ljudje v središče katoliške cerkve, da častitajo njenemu vidnemu poglavarju ki petdesetletnici mašništva. Letos še se utegne uprizoriti marsikatero romanje, ker zdaj teče 25. leto, odkar so Pij X. postali škof.

Avstrijci, ki smo že lani bili častno zastopani v Rimu ob zlatem jubileju papeževem, smo za letos k 25 letnici škofovanja, svetemu Očetu že tudi vročili svoje častitke in sicer v nepričakovano velikem številu (nač 400), ki bi ne bilo nikoli toliko vzrastlo, da niso sv. Oče napovedali za vnebohođ Gospodov slovesnosti, ki zahteva v prvi vrsti nas Avstrijce. Ta dan so namreč proglasili našega domačina Klementa Marijo Dvoržak svetnikom in verni sinovi in hčere smo hoteli biti priča takšnega počestčenja našega skromnega meniha. Slovesnost proglašenja svetnikom je sama za se redka in tako vredna, da se je človek vdeleži. S tem večjo vnemo človek to stori, ako lahko reče: Avstrijec, našinec pride k tisti časti na zemlji, ki je primerna slavi, kojo uživa v nebesih.

V naslednjih vrstah ne nameravam opisovati, kaj tako približno doživi in vidi rimski romar, kajti potem bi nastala cela knjiga; knjigo, ki opisuje potovanje v Rim, pa slovensko ljudstvo že ima; iz-

šla je izpod spretnega peresa sedaj že pokojnega štajerskega rojaka Jakoba Gomilšak in izdala jo je Mohorjeva družba leta 1878. Zdaj je lepa prilika, da si jo čitatelj „Našega Doma“ poišče in privleče na dan iz kake škrinje ter jo še enkrat pazljivo prebere; pisana je zelo po domače, pa natančno; duhoviti gospod si je na svojem romanju še vse bolj zapomnil, nego se je posrečilo meni; romal pa je leta 1875., katero so papež Pij IX. proglasili za sveto leto, obdarovano s posebnimi odpustki za romarje.

Moja naloga pa bo, podati le še kratek okvir našega najnovejšega romanja brez naštevanja podrobnostij; obširneje bom pa poročal o načinu in obredih ob slovesnosti proglašenja svetnikom, nazadnje še podam skrčen življenjepis najnovejšega svetnika božjega.

Dobrih 14 dni mora imeti na razpolago, kdor hoče romati v Rim; en teden se mudi v svetem mestu, en teden pa zapravi s potovanjem sem in tja. Pri denarjih pa je tako-le: 195 kron sem moral plačati, pa sem bil preskrbljen z voznim listkom II. razreda od meje pri Pontebi do Rima in nazaj, s hrano od 15. maja zjutraj, ko se je zajtrkovalo v Padovi, na celem potovanju tja in za ves čas bivanja v Rimu do 24. maja opoldne; za popoldne je v tej plači tudi vsakdanja skupna vožnja z izvoščki (fjakarji) v Rimu in celo ven iz mesta na razne strani k znamenitostim in v stopnica v kupulo sv. Petra. Seveda lahko človek po strani zapravi še 100 kron, če ima, še tudi več; brez nekaj drobiža v žepu pa res ne more izhajati; denar ja tam drug, namreč laški.

O polnoči smo odrinili iz Pontebe, pa smo ravno tako prišli v Padovo, da smo tam pri sv. Antonu opravili jutranjo pobožnost. Ob 9. uri peljali smo se že naprej, ker je bilo sklenjeno, da pridemo do noči v Loreto, se tam lepo naspimo in drugi dan, v nedeljo čez dan ostanemo pri slavnem svetišču, katero krije v sebi nazareško hišico; dopoldne je bila škofovska sv. maša, popoldne pridiga. Ker je preostajalo časa, sem jo mahnil, menda edini izmed romarjev, peš v sosednje večje mesto Rekanati in ni mi bilo žal; dve mogočni cerkvi, izmed katerih je ena škofijska, sem videl, mogočno obzidje in stolp, ki je bil postavljen in hvaležnosti, da je bila nazareška hišica premaknjena tako blizu mesta. Čudno! Loreto in Rekanati, dve sosednji župniji, pa ima vsaka svojega škofa; iz mesta je lep razgled v notranjost dežele.

LISTEK.

J. Markošek.

Spomini z romanja v Sveto deželo.

(Dalje.)

V njeni pričujočnosti zapove škof Makarij kopti na mestu, kjer je postavil Hadrijan malike. Celi prostor so tačas že obdajale hiše; ko odstranijo tlak in nasipnino, najdejo „proti pričakovanju“ grob celo nepokvarjen. Proti pričakovanju, zakaj? Bali so se namreč nekateri, da je dal Hadrijan grob uničiti, ali vsaj pokvariti. Z nepopisno ginjenostjo zrla so zbrani kristjani s cesarico tesno svetišče, ki je bilo za nekaj časa v počivališče Zveličarju, in nedopovedljivo navdušenje zavlađa, ko izjavi cesarica, da bo pozidala nad tem svetiščem cerkev, „ki mora biti najkrasnejša, kar jih je sploh najti.“ Za velikansko stavbo pa je bilo premalo ravnega prostora. Zato je dala cesarica obsekati skalo okoli groba in nadalje v bližino višine, kjer je stal križ. Pečino kalvarskega vrha, ki se vzdiguje pet metrov nad zravnanim tlom in je obsekana na štiri strani, dala je najbrže cesarica tako prirediti, kakor je še danes ohranjena. Na obširnem prostoru je bila pozidana v kratkih letih velekrasna hiša božja. Pred cerkvijo razprostiralo se je odprto pravokotno preddvorje, atrij, obdano s stebri. Nekaj ostankov teh stebrov so našli pred kratkim pri zidanju novega ruskega samostana. Iz atrija vodila so trojna vrata v prostrano, petladjino cerkev. V južni stranski ladji nahajala se je kalvarska pečina. Znotranje stene cerkve so bile vse pokrite z dragocenim mramorom. V zahodnem delu cerkve bil je na vse strani prost skalnat grob Zveličarjev, najdragocenejša premljena; okoli njega je stalo dvanajest kamenitih stebrov v spomin na dvanajest apostolov. K

posvetitvi cerkve leta 336 prišlo je mnogo škofov iz Evrope in Azije, ki so bili ravno zbrani na cerkvenem zbraru v Tiru.

Ta prekrasna stavba ni stala tri sto let; posegla je po njej ropazeljna roka perzijskega kralja Kosroe II. in jo prušila. Opat Modest zavzel se je za sveti kraj in s pomočjo radodarnih rok postavil je namesto velike cerkve, ki je prej obsegala vsa kalvarska svetišča, štiri manjše cerkvice: nad grobom, na kalvarski višini, kjer je stal križ, nad krajem, kjer je bil najden križ in nad mazilnim kamenom, o katerem bomo govorili še pozneje. Divji sultan Hakem je te stavbe porušil. Ko so osvobodili križarji sveto deželo mohamedanskega jarma, pozidali so na prostoru, kjer je stala Konstantinova cerkev, prekrasno hišo ložjo, ki je vsebovala pod eno streho vsa svetišča kalvarska. Odlikovala se je posebno z velikansko kupelo in visokim zvonikom. Osnovna oblika križarske cerkve ohranjena je še danes, mnogo se je seveda z novejšimi prizidinami in popravki tudi pokvarilo. Ko so morali zapustiti križarji sveto deželo, bil je božji grob dokaj časa popolnoma zapuščen. Nobena lučka ni tam gorela, noben molivec ni pred njim klečal. Prepovedanc je bilo kristjanom, obiskati božji grob, še celo v mesto niso smeli priti. Pa časi so se izboljšali. Okoli leta 1230 dobili so Frančiškani od turškega sultana dovoljenje, da se smejo naseliti pri božjem grobu. Kmalu za tem imenoval jih je papež za varuhe božjega groba, in ta odlični naslov nosijo še danes in ga zaslužijo v polni meri. Veliko so trpeli in še trpijo od razkolnih Grkov, ki podkupujejo z ruskim denarjem turške oblasti in ugrabljajo frančiškanom svetišče za svetiščem ali pa dosežejo vsaj toliko, da so sosesstniki nekaterih svetišč s frančiškani. Leta 1808 pogorela je velika kupola. Katoličani v Evropi so imeli tačas opraviti z Napoleonom. To ugodno priliko porabili so Grki in postavili s sul-

Naslednja noč je bila določena za vožnjo, tako da smo v ponedeljek v jutro dospeli v Asissi ter si dopoldne ogledali mestne cerkve in druge prostore, ki so v vzezi s sv. Frančiškom, popoldne pa še cerkev porcijunkule pri kolodvoru. Ob treh smo nadaljevali vožnjo in dosegli ob 8. uri zvečer Rim

(Dalje prihodnjič.)

O Jeruzalem, Jeruzalem!

Lep smelo trdimo, najlepši čas za vinogradnika je tukaj. Veseli se sprehajamo po vinogradih in zremo obilni božji pridelek, katerega sedaj spravljamo pod streho. Marsikdo si čas trgatve predstavlja kot nekaj izredno veselega in to s tako gotovostjo kot to, da bo smrt storila konec njegovemu pozemskemu življenju. A mnogokrat je to bridko varanje. Trgatev ni za vinogradnika vedno vesel čas in prijeten, ampak ne malokedaj čas bridke in hude prevare . . .

Že v zimi začne vinogradnik z delom v vinogradu. In ko je prišla spomlad, vedno ima dovolj opraviti v goricah in to delo ni morebiti samo naporno, težavno, ampak tudi — drago! In to traja skozi celo leto notri do jeseni, delo k delu, ko pa pride čas trgatve, pa ne malokedaj nima kaj brati. V tem delu je mogoče poškodovala elementarna nezgoda, v drugem je uničila peronospora ali pa spet kaj drugega. Kadar pa je trgatve lepa in obilna, da smo je v istini veseli, tedaj pa nas začno strašiti nizke vinske cene. Tako ima vinogradnik mnogokrat skaljeno veselje ob bratvi.

Pa še eno mi sili na pero! Naš Slomšek je pel:

En hribček bom kupil,
bom trsek sačil,
prijatlje povabil,
še sam ga bom pil.

Lepa pesem, je to, a ni več za nas. Mi ne kupujemo več hribčkov, da bi na njih trto zasajali, ampak zdaj jih prodajamo. Kupuje jih gospod iz mest in trgov in če greš po vinogradih, ter vprašaš pri tem ali onem, katere gorice so to?, kaj izveš? Gospod X. iz Maribora ali Ptuja ali Gradeca itd. Da so ti gospodje sami Nemci in slovenskemu mišljenju popolnoma nasprotni, je umevno. Zato pa

Že čriček prepeva
ne morem več spat . . .

ne morem več spat, ker me vznemirja nisel, kaj

tanovim dovoljenjem naglo novo neokusno kupolo, slonečo na osemnajstih obširnih, nelepah stebrih. Nagla stavba pa je bila tako slaba, da je začela kmalu pokati. Leta 1868 so potrebno popravili in tako je še dandanes; okrogli prostor pod kupolo, kjer se nahaja božji grob, je 20 metrov širok, do vrha kupole 50 metrov visok. Svetloba prihaja na vrhu kupole skozi okroglo odprtino, ki je pokrita s steklom.

Vsaki dan ob štirih popoldne prirejajo frančiškani, zvesti varuhi božjega groba, slovesen obhod v cerkvi božjega groba, katerega se radi udeležujejo jeruzalemski katoličani, pred vsem pa božjepotniki, ki so prihiteli iz daljnih krajev semkaj; imel sem srečo biti dvakrat pri tej ginljivi slovesnosti, ki nas je seznanila z raznimi po tradiciji in sv. pismu posvečenimi kraji, ki se nahajajo v cerkvi božjega groba. Za slovesen obhod zbrali smo se v severnem delu cerkve v precej temni, srednje veliki kapeli, v kateri opravljajo frančiškani svoje skupne duhovske molitve. Imenuje se kapela prikazni in nas spominja na prikazen Jezusovo, s katero je osrečil po dobro potrjenem in pravi verjetnem izročilu Zveličar po veličastnem vstajenju svojo nad vse ljubljeno mater. Ob vzhodni strani se nahajajo trije oltarji. Veliki oltar posvečen je Mariji; v njegovem tabernakelju nahaja se sv. Rešnje telo. Oltar na levo je relikvijski oltar, v katerem je bil shranjen do leta 1537 velik kos svetega križa. Istega leta vrgel je sultan Soliman frančiškane božjegrabnike v ječo iz maščevanja, ker ga je premagal vojvoda Doria Genoveški in mu uničil ladjevje. (To priliko porabili so razkolni Armenci, ugrabili dragoceno svetinjo in jo poslali v Armenijo. V oltarju na desni za incenim železnim omrežjem nahaja se nad pol metra visoki kamniti steber, ostanek onega stebra, na katerega je bil Zveličar privezan, ko so ga bičali. Po starodavnem izročilu prinesli so ta steber iz gradu

bo z našimi vinorodoma goricami. Če bodo vse tako polagoma zlezle tujcu v malho. Sedaj se še ob času trgatve sliši po goricah slovensko petje, toda, če bo šlo to tako naprej, lahko doživimo, da nam boče od Jeruzalema donela vsenemška: Die Wacht am Rhein! Te misli me obhajajo sedaj ob trgatvi. Niso vesele, a resnične in premišljevanja vredne! X.

Gospodinje in gospodinjske šole.

Nesrečne turške vojske so uničile tisoč in tisoč nadepolnih slovenskih otrok, ki so ali izkravali pod krivo sablja ali počasi ginili v sužnosti krutega polmeseča.

Hvala Bogu oni ljuti boji so minuli; ali ubogi trpin slovenski je prišel iz dežja pod kap. Habsburgovci, ki so maloprej zagospodovali po naših deželah, so obljudili opustošene kraje s tujim življenjem, ki še nikdar ni kazal ne srda ne naklonjenosti, razun do svojih. (To novodošlo ljudstvo se je polastilo ne le najlepših krajev, celo govorico nam je začelo izpodrivati. Tako so marsikomu odtujili lastni dom. Marsikateri se je dal preslepiti vsled omamnih besed da je začel stegovati roko po lepo rudeči puhli jabolki tujega drevesa. In še dandanes, kolikor jih je, ki slepo drve za priliznjenimi tujci; želeč bliščečo, če prav puhlo tujščino, se celo sramujejo svojega posestva, svojih pravic.

Prekanjeni tujci pač dobro vedo, da jim tako vedno raste med nami pogača, katere nam ne privoščijo.

In mi? kolikokrat si jo pritrhamo, da z njo nasitimo najhujšega nasprotnika.

Pač priznavajo celo naši sovragi lepoto, milobo in moč našega jezika. A ravno zato tem bolj ovirajo spoznati njegove vrline, da ga ne vzljubimo in se ga ne oklenemo. Slovenec naj se uči ceniti le tuje — tako ostane tepec in slepo orodje v rokah nasprotnikov svojih.

Dekleta in mlade gospodinje! Ne in zdi se mi, edino ne morete pomagati. (Ako se vsaka deklica in posebno vsaka mlada gospodinja zaveda svoje dolžnosti in moči, obrnilo se bo kmalu na bolje. Ljubi svoje, spoštuj tuje, to bodi naše gesto. Spodbujajmo sebe in svoje k pravemu spoznanju svojega jezika, ki je tako lep, da se ga razvajeni Dunajčani po ljubljanskem potresu niso mogli naslušati. Govorimo povsod in vselej v domačem jeziku, govorimo pa lepo čisto, pristno domačo govorico, in opozorimo vsake-

Antonije v Lijonsko cerkev, kjer ga je videl in počastil sv. Jeronim. V polovici šestnajstega stoletja razbili so Mohamedanci ta steber deloma; frančiškanski gvardijan shranil je razbiti steber, nekaj koscev je poslal v Evropo, največji del pa je prenesel v cerkev božjega groba, kjer se nahaja še sedaj. Skoz malo odprtino v omrežju mora se romar dotakniti v svetem spoštovanju dragocenega spominka iz Kristusovega trpljenja. Za slovesen obhod porazdelili so romarjem frančiškani male svečice (ostanke dveh svečic hranim v ljub spomin), duhovniki dobili smo tudi male latinske knjižice s spevi in molitvami, ki se pojejo in molijo pri obhodu. Začeli smo procesijo pri oltarju sv. Rešnjega telesa, potem pristopili k oltarju s stebrom bičanja. Peli smo predpisano himno in frančiškan, ki je vodil obhod, zmolil je slovesno molitev v počeščenje svete relikvije. Procesija se je pomikala potem mimo zakristije in oltarja sv. Magdalene na levo v stransko ladijo po 22 metrov dolgem in pet metrov širokem prostoru, ki ga imenujejo sedmeri oboki Devike. Ob koncu je mala nizka kapelica v grški oblasti, ki se imenuje ječa Kristusova. Na tem prostoru so po izročilu stražili Jezusa in oba razbojnika med tem ko so pripravljali na bližnji Kalvarski višini vse potrebno za križanje. Procesija se pomiče mimo ječe in dospe do male kapelice posvečene sv. Longinu; takoj imenuje izročila vojaka, ki je prebodel s sulico stran Kristusovo na križu in odprl srce, iz katerega je tekla kri in vođa (Jan. 19, 34). Pri tej kapelici se procesija ne ustavi, ampak še-le pri naslednji, ki nas spominja besed sv. pisma: Vojaki, ki so bili Jezusa križali, vzeli so njegova oblačila in naredili štiri dele, vsakemu vojaku del, in suktnjo. Suktnja pa je bila brez šiva, od vrha sceloma tkana. Rekli so tedaj med seboj: Nikar je ne režimo, ampak vadljajmo za njo, čegava boče. In tako so storili. (Jan. 19,

ga naj tudi tako dela. Nikdar otroke v tujo šolo, k tujemu učitelju, ki ne more imeti ljubezni do naših otrok. Naj le hvalijo Nemci svoje šole; za Nemce so dobre ali za nas ne, ker so nam tuje. Zakaj pa vi ne pošljete otrok v francoske ne v angleške šole, ako hočete prepričati, da je le nemška za nas dobra tako povejmo takim ljudem, ki nas imajo za neumne bebce, ako pošljemo svoje otroke v nemško šolo. Sam presvitli cesar Franc Jožef I. je rekel. Nemška šola bodi za Nemce, češka za Čehe tedaj slovenska za Slovence. Da nam bo mogogoče uplivati tudi na sosede, moramo se učiti, moramo pokazati, da je v znanju moč, katere nam nihče ne more vzeti.

Mati je duša družine; ona vzgaja otroke, ona jim daje prvi pravec življenja. Kako jih bo obrnila prve dni njihovega življenja, tako bodo hodili pozneje. Nič mi ne ugovarjajte — češ razmere so take, ne morem drugače — otroke moram vaditi in učiti nemško, ker so sosede nemški, ki se rogajo meni in otrokom.

Naj se le uče od sosedov, ako morajo priti z njimi v dotiko nemško, ali doma govori po domače, vlivaj jim v srce ljubezen do lastnega naroda, ker stem jim boš nehote vlila ljubezen do sebe, ljubezen do matere in očeta.

Da bi bilo mogoče vselej zadeti pravo, uči se sama. Nikdar ne zna gospodinja preveč.

Zelo nespametna se mi zdi trditev — zapisano je bilo v zvezku deklice ki se uči gospodinjstva — Gospodinja ne sme biti preučena, ker taka neče delati ampak le čitati. Taka ki noče delati, gotovo ni zares učena, ali vsaj ne vsestransko izobrazena, kajti kakor hitro ve gospodinja veliko, skušavala bo to obrniti v svoj prid in blagor družine. Le površno izobrazena zabrede v take razvade, kakoršnih se boji omenjena trditev.

Spominčica na grob Miciki Tiršovi.

Nad zvezdami se zdaj raduješ,
po svetu zlobnem ne žaluješ.

Nazaj Srce ti ne želi,
otrok Marijin, blagor ti!

Vsaki prvi petek je za aninske mladenke dan sreče in veselja, saj hite ta dan že zgodaj v cerkev, kjer imajo skupno sv. obhajilo. Kje je pa bila zadnji prvi petek 1. X. naša ljubljena, Micika Tiršova, saj je ta dan nismo nikoli pogrešali? Zakaj neki je izostala...?

Sedemnaestletni mladenki je položila v cvetju življenja neizprosna smrt svojo železno roko na ramo: ljubezen pridnih starišev ležala je prvi petek na mrtvaškem odru... Že od spomladi je bolehal, vendar smo še upali, da še ozdravi, saj si izgube nam dragega bitja nismo mogli predstavljati. Nismo imeli še tako žalostnega prvega petka, kakor je bil zadnji,

23, 24.). V bližini oltarja razdelitve Jezusovih oblačil vodi navzdol nekaj kot trideset širokih deloma prav izhujenih stopnic v kapelo sv. Helene. Ta kapela nahajala se je prej pod tlakom starega atrija, preddvorja. Ko je Kosroe porušil cerkev božjega groba in atrij, poškodovana je bila tudi ta podzemeljska kapela. Modest jo je popravil, kakor je vidimo še danes. Dolga je 15, široka 14 metrov, skozi kupolo, ki sloni na štirih stebrih prihaja luč v to, svetišče; kapela ima tri ladje. Ob koncu glavne ladje je oltar posvečen sv. Heleni, v levi stranski ladji pa desnemu razbojniku, ki se je spokoril na križu. Iz desne ladje pridemo po 13 silno obrabljenih v skalo vsekanih stopnicah navzdol v globoko, v živo skalo izdolbeno, nepravilno peterokotno, 7 metrov v premeru široko kapelo. Bila je tukaj ob času Kristusovem globoka cisterna ali vodnjak, kjer se je zbirala deževnica. Skalne stene in deloma skalnat strop z zakrito odprtino potrjuje to nepobitno. Bila je na Judovskem navada, da so po usmrtitvi obsojencev zakopali križe kje v bližini umorišča. Zato je dala sv. Helena v bližini kalvarške višine kopati in iskati križ Kristusov. Zadeli so na to cisterno, ki je bila pa celo zasipana; odstranili so nasipnino in v nepopisno veselje vseli navzočih našli so v cisterni tri križe. Vojaki, ki so križali Kristusa in oba razbojnika, vrgli so po njih smrti, križe v bližnjo cisterno, ki ni bila več v rabi, da si tako olajšajo delo.

(Dalje priložnj.)

ko smo izvedele, da Micike Tiršove ni več med živimi. Izgubili smo ž njo pač mnogo. Izgubili smo pridno hčerko Marijino, gorečo častilko presv. Srca Jezusovega in zavedno Slovenko.

Našo dekliško zvezo je bridko zadela njena izguba; saj smo imele rajno Miciko rađe, ah, tako rađe! Žalila nas je prvič sedaj, ko nas je za večno zapustila...

Rada je prišla na naše poučne shode, rada je pa tudi sodelovala pri naših igrah. A sedaj je odhitela v dom sreče, saj se je do zadnjega diha borila zanj...

Mlada je bila, a dobro je umela živeti! Kot otrok Marijin stopila je že zdavnaj v tretji red. Zapisana je bila v karmeljski bratovščini in presv. Srca Jezusovega. Dobro je obračala svojo mladost, zato se ni bala umreti. Zdravja si ni prosila, saj je vedela, po kako razburkanem morju plava ladija našega življenja, in kolikokrat preti nevarnost, da se pogubimo...

Ni te več med nami, draga Micika, ne bo te več na tvojem prostorčku pri Marijinem oltarju v naši cerkvi, kajti dobra nebeška Mamica, katero si tako iskreno ljubila, in kateri si prisegala večno zvestobo, hotela je imeti svojo hčerko pri sebi, zato je odvedla Tebe v cvetju nedolžnosti v nebeške višave...

In zdaj ko presrečna zreš na nas, spomni se nas tamkaj, prosi pri Večnem, da si tudi mi srečno priborimo nebeško domovino. Prosi za vse slovenske mladenke, da bodo, kakor si bila ti, Bogu, Mariji in domovini zveste...! Da bi vse slovenske mladenke pristopale po tvojem zgledu pogosto k mizi Gospodovi, da bi te v vsakem oziru posnemale!

Cvetke smrt ni zažušila,
cvetje njeno še duhti.

Cvetko v raj je presadila,

ker na svetu varna ni — — —

Na svidenje pri Mariji!

Nenada.

Rennerjev zrakoplov.

Od 26. septembra do 3. oktobra se je vršil v Gradcu običajni jesenski sejm, na katerem so bile opaziti razne zanimivosti. Med drugimi zanimivostmi pa je najbolj zanimala mnogobrojno občinstvo velika novost, to je vodljiv zrakoplov, katerega je prav za ta sejem naredil Aleksander Renner s svojima sinovoma Anatolom in Aleksandrom. Motor na zrakoplovu je izdelala Puchova tovarna. Zrakoplov je v sredi ločen v tri predelke, izmed katerih je vsak posebej napolnjen s plinom. Poskusne vožnje so se izborno obnesle in so se vršile skoraj vsak dan. Prihitelo je neštevilno tujcev, posebno iz Dunaja, da vidijo to posebnost, prvi avstrijski vodljivi zrakoplov. Pri vsaki vožnji se je zbralo na dirkališču čez 20.000 ljudi, da so vojaki in policija komaj vzdrževali red. Vožnje so se vršile jako mirno in so pokazale, da se da ta zrakoplov zelo lahko voditi. Umevno, da je „Estaric“, (tako ime ima zrakoplov) vzbudil v vseh krogih mnogo navdušenja in je v času, ko je plaval nad strehami graškega židovja, kar mrgolelo ljudi na strehah, dimnikih in zvonikih. Deželni predsednik Clary je častital izumitelju, s tem je tedaj otvorena doba vodljivih zrakoplovov!

Okoli po svetu.

Kranjski deželni zbor. Verifikacijski odsek je po poročilu na predlog poročevalca dr. Pegana sklenil, da deželnemu zboru priporoči, naj se razveljavita mandata poslanca Josipa Lenarčiča in poslanca Franceta Višnikarja.

Imenovanje. Gardnega vicestražmojstra majorja Jerneja Andrejka pl. Lrvnograda, pisatelja znane knjige „Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini“, je imenoval cesar za stražmojstra v prvi arčerski telesni gardi.

Grofica Hohenberg postala vojvodinja. Ko se je prestolonaslednik Franc Ferdinand poročil z grofico Hohenberg, je tej cesar podelil knježji naslov. Zdaj jo je pa povzdignil v vojvodski stan in sme nositi naslov „Visokost.“

Na Goriškem so liberalci pri deželnozbornih volitvah doživeli grozovit poraz. Vsi trije kandidati ljudske stranke v splošni skupini so prodrli in sicer: Alojzij Jerič, posestnik v Kobdilju že pri prvi volitvi

dne 26. septembra; Anton Manfreda, župan v Iderškem in Jožef Fon, sodni svetovalec v Gorici pa pri ožji volitvi dne 5. oktobra. Liberalni kandidatje Strelkelj, Franko in Križnič so ostali v manjšini. Slovensko ljudstvo se zaveča, in zato se odločno otresa njemu tujega liberalizma. Liberalce pa je strah.

Nemški narodni svet bo priredil na dan, ko se sestane parlament, kot protest proti nesankcioniranju lex Kolisko Axmann demonstracijski obhod po Dunaju.

V Bosni in Hercegovini se ustanovi nova mohamedanska stranka, ki naj združi vse Mohamedance brez ozira na narodnost, jo pa zlasti glede zastopstva v bodočem bosanskem saboru. Pravila za stranko so že izdelana.

Bosanska ustava. Bosanska ustava se proglasi tekom oktobra. Najbistvenejša izprememba, ki se je tekom dolgih pogajanj in posvetovanj izza prvega početka zgodila, je ta, da ima duhovščina vseh veroizpovedanj pasivno volilno pravico. Kar se tiče razmerja Bosne do monarhije in do nje sestavnih delov, Avstrije in Ogrske, se ne bo nič izpremenilo, ampak ostane vse pri starem. Državnopravno stališče Bosne ostane tako, kakoršno je. Deželni svet, ki se ustanovi, ne bo podoben našim deželnim odborom, ker bo imel zgolj posvetovalno nalogo. Kaj posebne bosanska ustava pač ne bo.

Na Bolgarskem je nastalo med mlajšimi častniki nevarno gibanje, naperjeno proti vojnemu ministru, ki je sovražen preosnovam, katere zahtevajo mlajši častniki. Častniki imajo tajne sestanke in zveze.

V Cetinju so odkrili vojaško zaroto proti črnogorski vladarski rodu. **Baje je bil del** vojske mobiliziran proti vladarski rodu.

Kreta. Iz zanesljivih virov se poroča, da se bo vprašanje glede Kreta v kratkem času uredilo. Otok Kreta bo v prihodnje v takem razmerju s Turčijo, kakor Egipt. Proglasil se bo grški protektorat (pokroviteljstvo) čez otok, ki ostane pod najvišjim poveljstvom sultanov. Kakor v Kairu, bo imel tudi v Kaneji cesarsko otomanski komisar poleg krečanskega izvrševalnega odbora svoj sedež.

Rusko zunanje ministrstvo je dobilo vznemirjalno poročila o vojnih pripravah Japonske v Mandžuriji. Veliko ruskih trgovcev se pripravja za likvidacijo svojih podjetij.

Redka obiteljska svečanost. V Varšavi se je vršila čudna in zelo redka rodbinska svečanost. Rodbina Chelmickih je slavila 500 letnico bitke pri Dobrzyniem, kjer je padlo v junaškem boju 12 članov te rodbine. Zbrali so se člani te rodbine iz vseh krajev, nad 200, ter izbrali svojim starešinom Vojteha, bogatega poznanjskega veleposestnika. Po zadržani za padle prednike, ki jo je služil kanonik Zigmund Chelmicki, pozval je Vojteh svoje sorodnike, naj se ne opojajo s slavo bivših stoletij, marveč naj si osigurajo bodočnost. Potem je bil svečan koncert, na katerem so peli in svirali člani rodbine skladbe svojih sorodnikov. Ob tej priliki so tudi osnovali velik fond za medsebojno podporanje.

Preobilica žita na Ruskem. V Rusiji je bila letos izredno dobra letina. Velikanske množine žita so povsod za prodajo pripravljene. Ker primanjkuje za prevažanje žita potrebnih zaprtih železniških voz, so morali zato porabiti odprte tovorne vozove, da so prepeljali žito v razne izvozne luke. Na progi Novo Čerkask-Čertkovo je 2800 z žitom napolnjenih voz in je železniška oprava izjavila, da ne more več žita za prevoz sprejeti, ker proge niso prazne. Vsi žitni izvozniki ob reki Dnjepru so v velikih skrbeh, ker je reka tako upadla, da ne morejo ploviti po njej, ter tako spraviti žito iz dežele. Drugih prevoznih zvez pa primanjkuje.

V Portlandu v Severni Ameriki so prijeli nekega Arturja Wrighta v trenutku, ko je hotel planiti z revolverjem na predsednika Združenih držav, Tafta, ki se je pripeljal v avtomobilu. Našli so pri njem poln žep nabojev. Nameraval se je na Tafta dobro organiziran anarhistični napad.

V Italiji se marljivo oborožujejo. Ustanovljenih je že pet novih konjeniških polkov.

Italijanski državni poslanec Conci je pismeno vprašal naučnega ministra grofa Stürgkha, kaj on misli glede ustanovitve laške pravne fakultete. Grof Stürgkh je odgovoril, da vlada vzdržuje svoje dosedanje stališče in namerava takoj, ko se bo sešel državni zbor, predložiti predlog za stanovitev pravne fakultete z laškim učnim jezikom in bo, kolikor bo le mogoče, pospeševala rešitev tega vprašanja.

Novi boji francoskih katoličanov. Francoska vlada skuša zatreti zasebno šolstvo ter uvesti izključno le državno šolo brez verskega pouka. V teh šolah bodo uvedli šolske učne knjige v popolnoma brezbožnem duhu. Samoumevno, da so se katoličani, na čelu kardinali in škofje, tej vladni nameri z vsvo odločnostjo uprli. Izdali so pastirski list, v katerem pravijo, da rajši pretrpe vse muke, kakor bi dopustili, da se tako tepta svoboda vzgoje. Katoliškemu starišem so pod najstrožjimi kaznimi prepovedali pošiljati otroke v brezversko šolo. Vlada preišljuje, kaj bo naredila. Med ljudstvom je izgubila vse zaupanje in zato bo tem lažje katoliškemu Francozom svobodomiselske brezverske nakane preprečiti.

Najvišja alpska cesta. Doslej je bil Stillsfer-Joch, visok 2760 m, najvišja vozna gorska cesta v Evropi. V kratkem pa izgubi to svojo prednost, kajti v savojskih alpah gradijo preko Col d'Iserana, ki je 2770 m, vozno cesto, ki bo služila tudi vojaškim svrham. Ta cesta bo pa za 10 m višja nego Stillsfer-Joch. Omenjena nova cesta direktno veže Genovo in Nico. Stroški bodo znašali okoli štiri mil. frankov.

Nesreča v rovu. V rovu Lohberg pri Dinlake-nu v renski provinci se je udrl neki oder. Osem rudarjev je padlo v globino. Eden je bil takoj mrtev, sedem pa je težko ranjenih.

Razgled po domovini.

Odlikovanje. Deželni odbornik Robič je dobil v graški razstavi vin posebno državno kolajno, njegov sin Feliks Robič pa priznanje za umno kletarstvo.

V štajerskem deželnem zboru nadaljujejo Nemci svoja sovražna dejanja nasproti Slovencem. Odklonili so celo predlog, da se po toči poškodovanim da kaka podpora; vendar so slovenski poslanci spravili predlog zopet v zbornico, in drugokrat si Nemci niso upali storiti tako sovražnega čina. Povsod imajo ljudje s ponesrečenci usmiljenje, le v štajerskem deželnem zboru Nemci ne poznajo tega čuta. Naši slovenski poslanci vestno zastopajo svoje volilce v Gradcu. Vse njihove želje spravijo ali potom predlogov ali vprašanj v zbornico v razgovor. Pripravili so po večkratnem posvetovanju tudi lovski zakon, ki ga bodo ta teden še tudi vložili v zbornico. V njem se napove neusmiljena vojska zaju in fazanu.

Slov. Bistrica. V nedeljo dne 3. t. m. je snal 17letni želarski sin Kašper Stoper iz Ritoznoja neko staro puško, ki je bila nabasana, česar pa Stoper ni vedel. Naenkrat se mu je puška sprožila in strel ga je zadal v levo roko in ga težko ranil. Ranjenca so še isti dan prepeljali v bolnišnico.

Na gospodinjski šoli šolskih sester na Teharji pri Celju se začne prvo šolsko leto dne 3. nov. 1909. Namen gospodinjške šole je izobraziti dekleta na podlagi ljudske šole v vseh gospodinjstvih strokah. Poučevalo se bo teoretično in praktično. Učni predmeti so: kuhanje, šivanje, pranje, likanje, perutinarstvo, mlekarstvo, živinoreja, vrtinarstvo, poljedelstvo, računstvo, spisje, gospodinjstvo, knjigovodstvo, verouk, vzgojeslovje, ravnanje z bolniki in bolno živino. Poučni tečaj traja 12 mesecev. Gojenke plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo in razsvetlavo po 30 K na mesec in sicer vsaj mesečno naprej. Vsaka gojenka naj prinese s seboj potrebno obleko, praznično in delavno, perilo, tudi posteljno, in obuvale. Prošnje za sprejem naj se pošljejo na naslov: Zavod šolskih sester v Celju, ter naj se vložijo do 20. oktobra 1909. Prošnje naj prilože prošnjam tale spričevala: 1. krstni list v dokaz, da so dovršile 15. leto starosti, 2. zdravniško spričevalo, da so zdrave in sposobne za gospodinjška dela, 3. šolsko spričevalo, da so dovršile ljudsko šolo.

Slovencev na Štajerskem je veliko več, kakor se navadno misli. Slovenska Štajerska ima toliko prebivalcev kakor cela Kranjska. Kranjska dežela šteje namreč okoli 516.000 prebivalcev. Na Štajerskem pa šteje lavantinska, to je spodnještajerska škofija 521.896 katoličanov. V številu 516.000 so seveda vštetih tudi kranjski Nemci, kakor so med 521.896 spodnještajerskimi katoličani tudi Nemci. Recimo, da je na Spodnještajerskem več Nemcev kakor na Kranjskem, v resnici je namreč na Štajerskem le več nemškutarjev, ki bi pri drugih političnih razmerah bili Slovenci, potem še pridejo na Štajerskem v poštev Slovenci v graški škofiji, na mejah lavantinske škofije. Če še končno vštete tudi Slovence v Gradcu, ter slovenske delavce v

Ljubnem, tedaj iz tega sledi, da je na Štajerskem toliko Slovencev kot na Kranjskem. Če pomislimo na te številke in na pravice slovenskega jezika v kranjskem deželnem zboru, potem se lahko zavedamo, kaka krivica se godi slovenščini v štajerskem deželnem zboru. Zato pa prvi slovenski govoreči deželni poslanci na krov, večnemščinar pa v koš!

Kam štorcklje letijo? Mariborski izdelovatelj orgelj Brandl je imel dve štorcklji. Vsaki je na nogo pritrdil svoj naslov in jih potem izpustil. (Te dni pa je dobil pismo iz Kajabrije, da je eno izmed teh štorckelj ustrelil nek kalabreški kmet, druga pa je odletela čez morje v Afriko.

Dunaj. Gospod urednik! Dovolite mi mal prostorček v Vašem cenjenem listu, da Vam povem, da sem prav hud na Vas! Hud zaradi tega, ker ne poročate zadosti o škanjalozno-zahrbtno-grdem počenjanju poslancev brezupne, taktnost in pametno delovanje moteče še otročje liberalne slovenske stranke na Štajerskem. — Sedel sem v neki dunajski gostilni pri večerji, ko slišim od sosedne mize dva mlada gospoda se pogovarjati o štajerskem deželnem zboru. Ker sta kmalu odšla, vzamem časnik „Neues Wiener Tagblatt“ od 30. septembra t. l., ki ga je eden njiu ravno prej čital. Med prelistavanjem naletim na ravno to poročilo, o kojem sta odišleca pričela govoriti. Z zanimanjem čitam, da zahteva dr. Korošec tudi za deželni zbor preosnovno dosedanjega volilnega reda v splošno, enako in direktno volilno pravico, kakoršna se je bila že izvršila za državni zbor. Predlagatelj utemeljuje z dejstvom, da katoliško-slovenski poslanci hočejo koristiti vsebi ljudskih slojev enako zastopati, zato tvorijo socialno stranko. — In sedaj se oglasi pametni liberalni Kukovec s svojim medklicem: — In klerikalno! — V trenutnem položaju, kjer bi morali vsi poslanci, od katerih količak pričakujemo, da se zastavijo za pravične jezikovne zahteve slovenskih Štajercev eno falango, neprodirno črto napram nemškemu nasilstvu, v tem svečanem trenutku, ko bi imeli taki politični izbruhi v očigled tako važnih sistematičnih pomenov utihniti, pa pokaže liberalac — figo. Po vaših sadovih vas spoznavamo. Proč z liberalizmom! Živel krščansko-socialni demokratizem!

P. V.

Koroške novice.

Celovec. V četrtek dne 23. septembra se je ustanovila v Celovcu zveza slovenskih županov za Koroško. Da bi le pridno delovala za slovenske interese, da se tudi naš tužni Gorotan poživlji s slovenskim gibljem in življenjem.

Celovec. Porotno sodišče je obsodilo na smrt 22 let starega drvarja Možgana iz Labudske doline, ki je dne 14. avgusta t. l. ubil s polenom 63letnega kajzarja Gregorja Greinerja in ga metal proti steni.

Velikovec. Pri nas se boče v kratkem ustanovili telovadni odsek Orel. Pripravljalna dela so že v polnem tiru.

Borovlje. Naši domači orožni obrti staroznane tvrde: Prva borovska prožno-tovarniška družba P. Wernig, dr. z. o. z., je došlo zopet za služeno priznanje, ko je Njegovo Veličanstvo podkralj egiptovski naročil četrvocevkovo imenovane družbe (patentirano v vseh državah) v lastno uporabo. Ta pojav dokazuje najjasneje posebno porabljenost tega orožja, kojega glas je segel daleč preko mej naše monarhije. Pozornost vseh interesentov se torej zopet in zopet obrača na to res izvrstno orožje in s tem tudi na imenovano jako solidno tvrdo.

Važenberg. V občini Važenberg so bile občinske volitve. Slovenska katoliška stranka se jih ni udeležila. Izvoljeni so torej pristaši doseďanjega odbora. Na novo je izvoljenih pet odbornikov za spodnjo stran občine. Vseh odbornikov ima občina 18. Po verskem naziranju so po večini nezavedni katoličani, po narodnosti nemškutarji, po stanu pa 11 kmetov, 4 gostilničarji, 1 cestan in 2 učitelja. Nemudoma potrebno bi bilo, to veliko občino organizirati v katoliško narodnem duhu.

Gorotan. Ustanovilo se je novo društvo z imenom Gorotan, katerega se bodo oklenili koroški akademiki in učitelji. Brigali se bodo zlasti za narodno obrambno delo.

Društvena kronika.

St. H. v Slov. gor. Društveni dom bo še ta mesec pod streho. Stavba bo enonadstropna, 21 m

dolga in 13 m široka. — Kakor hitro bo dom dograjen, se bo ustanovil telovadni odsek Orel, kot protiutež proti Turnvereinu. — Martinovo veselico z zanimivim vspreedom priredi dne 14. novembra naše bralno društvo.

Slivnica. Mladeniška Zveza ima v nedeljo, dne 17. oktobra po večernicah poučen shod. Vspored je: 1. Pozdrav. 2. Deklamacija „Rabeljsko jezero“. 3. Predavanje č. g. kaplana. 4. Deklamacija „Tri lipe“. Mladeniči in dekleta vsi v nedeljo v bralno društvo! — Mladeniči, ki še niste pri „Mladeniški Zvezi“, pridite in pristopite!

Ponikva. Veliko žalost smo obhajali v nedeljo, dne 3. oktobra, ko nas je zapustil dragi in ljubi mladenič Oroslav Zabukovšek, odbornik našega izobraževalnega društva. Zapustil nas je in šel k vojakom ter zmanjšal naše število, a upamo, prej ko se zopet vrne, da nas bo veliko krdele mladih v društvu. Dragi mladeniči, zdaj moramo pa mi vstopiti v velikem številu v naše bralno društvo! Tudi vas, mladenke, prosim, da nam pomagate, če že drugega ne, pa to, da nam še katero novo pripeljete v našo sobo. Č. g. župnik so nam podelili posebno sobo, ker jih veseli, videti tako mlado, za izobrazbo vneto čete zbrano, zato bodi jim srčna hvala! Tudi č. g. kaplanu se imamo zahvaliti, da se z nami prav veliko trudijo. Imajo močen pevski zbor. V obče naše bralno društvo, hvala Bogu, zmiraj lepo napreduje. Oh, kako žalostno, je videti, da nekatera dekleta raje plešejo in dušo prodajajo, nego bi pristopile v društvo ter se izobraževale. Mladdenke, pridobite take mladdenke, da se izpreobrnejo! Prigovarjajte jim! In tako naj tudi mladeniči pripeljejo svoje znance in prijatelje, mladeniče, ki so nekateri dobrega srca. Mladenič iz vaše sredine Dragotin.

Slov. Kat. izobr. društvo „Straža“ na Dunaju se je preselilo dne 1. oktobra t. l. v večji in lepši lokal g. Ivana Powondra VI. Wallgasse 27 (nasproti Raigmundovemu gledališču). [Dejstvo, da število članov in zanimanje za društvene prireditve vedno narašča, navdaja odbor s posebnim veseljem. S podvojenjo navdušenostjo bomo tudi v bodoče skrbeli „Stražanom“ za potrebna razvedrila in pošteno zabavo. Vsako nedeljo in praznik zvečer se bodo vršila predavanja v društvenem lokalu in izposojevale knjige.

Mladni.

Gazela.

Krasni gorski velikani, na vas potnik se ozira, bujna setev po poljani, na te kmetič se ozira.

Kadar v cerkvi na hribu milih zvonov sladki glas božje službe čas oznani, na njo vernik se ozira. In vojak, ridan dolžnosti, zapustivši dragi dom, ko od njega se odstrani, rad se nanj nazaj ozira. Rodoljub, če je na tujem, rodoljubja iskričo za te, domovina, hrani, v tluhu na te se ozira. Kot na nenavadno čudo, ki godi se redkokrat, na napredek naš, Slovani, se vesoljni svet ozira.

(A. Leben.)

Mladdenkam. Sedanji čas je grozno zapeljiv v svojih modernih nošah, posebno za mlada dekleta in tiste, ki si grejo v mesto iskat svoja sreče. Ne preteče pol leta, a že se skoro ne pozna več, kakega stanu da je, ne pozna se več bogata gospa ali gosposodična od prevzetne služabnice. So takia dekleta, ki vse, kar zaslužijo, potratijo za prevzetno obleko. **Draga mladenka, ne tako, naj ti bo za vsak vinar žal, ki ga daš za nepotrebne reči!** Tvoja obleka naj ti bo vselej ponižna in tvojemu stanu primerna! Bodi vselej varčna, glej, prevzetna obleka stane veliko denarja! Velikokrat se zgodi, da dekle, ki je v mladosti prevzetno, gizdavo, na stare dni še potrebne obleke nima. Ne sramuj se, če si revnega stanu, ne **povzdiguješ se!** Prigodilo se je, da pride enkrat neka mati svoje hčerke obiskat v mesto. Seveda mati je bila lepo oblečena in hčerka bogato nališpana, in to jo je bilo grozno sram. Hitro reče materi: Danes nimam časa z Vami govoriti! Da jej par vinarjev za kruh, ker se jej je že mudilo na posvetno veselico, in odhiti! Uboga mati se je žalostna in zapuščena vrnila nazaj domov! **Draga mladenka, ne zaničuj in ne sramuj se nikdar, če imaš revne stariše!** Kolika žalost mora biti za mater in očeta, če se jih otroci sramujejo! — Kadar te miče prevzetna obleka, spomni se, da če pride bolezen ali onemogla starost, kaj boš potem, če vse potrajiš! Kako velika pomoč pa ti

bo na stare dni, če si kaj prihraniš, da ne boš drugim v nadlego. Dobro se še spominjam neke revne sirote. Celo svoje mladostno življenje je bila v mestnih službah. Kakšno je bilo njeno življenje, ne vem. A kadar je prišla onemogla starost, delati ni mogla več, prihranila si tudi ni nič, in tako pride na občino. Kako se jej je godilo, Bog me varuj, da bi se meni tako! Pamet jej je oslabela, oči so jo zapustile, **zaničevali so jo vsi in jej očitali njeno prejšnje življenje.** Kakor za žival so jo imeli. Pri neki premožnejši hiši so jej dali celo stanovanje v svinskem hlevu. Ta reva je bila zapuščena od vseh. **Draga mladenka, kaj ne, tako življenje mora biti grenko!** Skrbi si zdaj, dokler si še zdrava in mlada, da si za starost kaj prihraniš, da ti nikdo ne bo očital tvojega mladostnega življenja. Prepričana bodi, da bolj grenkega in trdega kruha ni, kakor ga ima oni, ki ga mora od hiše do hiše dobiti v svoji rojstni občini.

Micika.
Veliki mladeniški tečaj se vrši v Ljubljani meseca novembra in bo trajal dva tedna. Poleg pouka v telovadnici in drugih imenitnih predavanj bodo posebne važnosti predavanja o zgodovini razvoja katoliškega gibanja med Slovenci in temeljnih idejah krščanske in demokratične struje. Ta predavanja imajo namen, naš naraščaj seznaniti z onimi velikimi načeli, ki so vžgala v Slovencih plamen navdušenja za versko in socialno povzdigo ljudstva. Tako hočemo ohraniti v naši mladini, ki te zgodovine ni sama preživela, živ ogenj in neugasljivo navdušenost za ideale katoličanstva in za neizprosno odločnost v boju zoper sovražnike Kristusovega imena, naj so odkriti ali pa prikriti, kakor razni pisatelji v „Naših Zapisnikih“, „Omladini“ in drugod, kjer nekateri z nekim nadstrankarstvom in objektivnostjo skušajo ustvariti med mladino razpoloženje za krščanstvu nasprotne ideje. Naša mladina bo trdi nasproti takim stala na straži.

Pismo iz Dunaja. Ravnokar čital sem v nekem dunajskem listu in gledal tudi podoba, kako so si amerikanske lepoticke izmislile zopet nekaj novega. Stara reč je že, da velikomestne gospe in gosposodične nikdar niso zadovoljne z naravnimi človeškimi krasotami, s katerimi jih je obdaril Bog. Sedaj so jim naenkrat postale napoti obrvi nad očmi. Po novi „modi“ so si jih začele briti. Telesne potrebnice takih salonskih „sitnic“, torej morajo z naprej poleg sto drugih znanosti, biti znane tudi z britvijo. — Spomnil sem se ob tem naših preprostih, kmečkih deklet z obžalovanjem, ker tako rače posnemajo novodobne — traparije. Najlepši kinč mladenke je in ostane vendar le naravni kinč, plemenito, domo- in rodoljubno srce, bistra pametna glavica ter delavne, četudi nekoliko žuljave roke. Koliko lepša je njena naravna, sveža rudečica v licu, kot pa sto kupljenih mazil. Bolje se prilega šibki njeni postavi preprosto ukrojena obleka, nego na vse strani ošabno bingljajoči „okraski“, ki požro težke svote in človek vendar ne ve ž njimi ne kam ne odkod. Mladenka, ki hoče v svojem kraju nositi zvonec „mode“, skoro gotovo nikdar ne bo zvesta zakonska žena in vzgledna mati. Slovenske mladenke! Od vas pa ne pričakujemo takega prokletstva; zato, nosite se preprosto in pametno! P. V.

Cerkvene zadeve.

Osebna vest. Č. g. Miroslav Volčič, kaplan v Slov. Bistrici, je nastavljen za provizorja v Brezno.
Posvečenje novega oltarja v Baziliki Matere Milosti. Dne 17. oktobra, to je v nedeljo, bodo prevzvišeni knez in škof dr. Mihael Napotnik posvetili nov oltar sv. Križa v baziliki Matere Milosti. K tej slavnosti vabimo prav uljudno pobožne vernike in dobrotnike naše cerkve, da se obilno udeleže te izredne slovesnosti.

Tridnevnik, ki se je povodom 700letnice frančiškanskega reda v mariborski baziliki slovesno obhajala, se je prav dobro obnesla. Verno ljudstvo se je v prav obilnem številu udeleževalo te slovesnosti, posebno, ako pomislimo, da sta bila dva dneva delavna dneva, — kar nas je še tem bolj razveselilo. Naše slovensko ljudstvo je pač s tem v dejanju pokazalo, kako zelo časti sv. Frančiška, in tudi pokazalo, da krščanski duh med ljudstvom še ni izumrl. Da! Katoliška ideja napreduje, kar v zadnjem času z velikim veseljem opazujemo. In dokler bo ljudstvo tako ostalo, je dobro znamenje. Le tako naprej!

Jubilej v Celju. Povodom 700letnice r. o. sv. Frančiška in 300letnice kapucinskega samostana na Bregu pri Celju se je slovesno obhajala tridnevnik, pri kateri so pridigovali razun domačih oo. kapucinov dekan laški dr. Krulje, inf. opat celjski Fr. Ogradi ter P. Metod iz Krškega. Slovesnost je povzdignila pričujočnost Nj. Prevzvišenosti, kneza in škofa Mihaela, ki je dne 3. t. m. obhajal slovesno sv. mašo ter v vznesenih besedah oznanjeval besedo božjo. Samostan je bil pri tej priliki s cvetjem okrašen.

Vera—zaklad.

Zaklad, velik, žlahtni zaklad je naša sv. vera. „Sv. vera več velja, ko bogastvo celega sveta“, so rekli naš blagi rajni Slomšek. Kaj ne, to so za nas kristjane tolažbe polne besede; kajti vera, ako po njej živimo, nas bo zveličala. Da, zveličala nas bo vera, a nekriva, ne polovična vera, ampak prava, popolna vera, naša sv. vera!

Dvajseta nedelja po binkošti nam v svojem evangeliju podaja lepe misli o sv. veri, o tem našem največjem zakladu na zemlji. Slika nam v ozdravljenju kraljičevega sina polovično in popolno vero. Polovično vero. Jezus graja: „Če ne vidite znamenj in čudežev, ne verujete.“ So ljudje, ki verujejo, ali hočejo verovati le tisto, kar vidijo in tipajo, kar pa presega njih pamet — in to so vse nadnaravne resnice sv. vere — to trdovratno tajijo. Ne pomislijo, da so človeškemu razumu postavljene tesne meje, da je človeška pamet omejena, da je človek kakor slepec, ki nima pravice tajiti, da je solnce, da so zvezde itd. četudi tega vsega ubogi slepec ne vidi.

Na druge so moramo naslanjati, verovati moramo drugim. Tako je z vero, tako je z znanostjo tako je z vsem v človeškem življenju. Iz vsake danje izkušnje spoznamo potrebnost vere. Koliko je stvar, koliko je reči, katerih človek ni nikdar videl, le bral, slišal je o njih, a veruje. Gre popotnik po svetu in mu je neznana pot, kaj stori? Ako kdo kaj išče in ve, da drugi za to vejo, kaj stori? Povpraša in veruje onim, ki mu dajo vsaj kak pičel odgovor. Tudi mi smo popotniki v večno domovino tudi mi iščemo zaklad. Za varno pot izvemo v sv. veri, po njenih naukih. Ako verujemo ljudem, ali potem ne bomo verovali neskončno resničnemu Bogu? In to v stvarih, ki so za nas največjega pomena, v resnicah, ki nam jih je Bog razodel po svojem sinu, ki je svoje poslanje potrdil z neovrgljivimi čudeži!

Verovati nam je treba: „Kdor veruje, bo zveličan.“ (Mark. 16. 16.). Verovati moramo, držati se moramo tega, kar nas uči sv. vera, in tako nam bo sv. vera res zaklad. Uresničile se bodo nad nami Jezusove besede in obljuba: „Jaz sem luč sveta. Kdor hoši za menoj, ne hoši po temi, temveč bo imel luč življenja.“ (Jan. 8, 12.). C.

Besedna zastavica.

(Priredil C. M.)

	a						soglasnik
	a	a	a	a			kmetu potrebna posoda
	a	a	a	a	a		mesec
a	a	b	c	c	d	d	moško krstno ime
d	e	e	e	e	g	h	geslo Slovenca
i	i	i	i	i	i	i	modrijan
j	j	k	k	k	k	k	nova opeki podobna stvar
	k	l	l	l	l		domača žival
		l	n	n			človeku drag organ
	n	n	m	m	m		sobna oprava
m	m	o	o	o	o	o	strup v pijači
o	o	o	o	o	r	r	ptica
r	r	r	s	s	s	s	gora na Spod. Štajerskem
s	t	t	t	v	v	z	ž

Po srednji vrsti od zgoraj navzdol in spodaj od leve na desno se bere pozdrav slovenskemu društvu.

Rešitev rebusov v 20. številki „Našega Doma“.

I.

○ = Sam — O = **Samo**, kralj Slovencev.

II.

▷ = A — zija = **Azija**, del sveta.

Rešitve ni nihče priposlal.

Lisnica uredništva.

Ptujska okolica. Je že zastarelo, pa še je za to številko prišlo prepozno. Prosim, pišite in poročajte pravočasno! Iskren pozdrav!

Ustanovlj. l. 1885.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

z najboljšimi stroji in najnovejšimi črkami oskrbljena, prevzame vsa v nje stroko spadajoča dela, kakor: vsakovrstne formulare, pooblastila, dolžna pisma, tabele, blankete, ekspenzarje, pobofnice itd.

Za trgovce: cenike, okrožnice, letake, lepake, račune, pisma, kuverte z naslovom, dopisnice itd.

Za razne korporacije in društva: pravila, letna poročila, pristopnice za člane, vabila na veselice
:: :: :: l. t. d. :: :: ::

Koroška cesta št. 5.

LETNIK

1910

naše „Družinske pratike“

je ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo v Ljubljani: v „Katoliški bukvarni“, prodajalni „Katol. tisk. društva“, dalje v trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petričič in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna „Katol. tisk. društva“, v Celju: Zvezna trgovina. V Mariboru: Tiskarna sv. Cirila. Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik! 47

C. kr. zapr. cenitelj

Mih. Jlgerja sin

Maribor, samo Poštna ulica št. 1
Ustanovljeno l. 1860.

Priporoča: zaročne in poročne prstane, brilantne prstane, zlate verižice za gospode in dame, Šafhausenske, Železniške, Omega in precizijske ure.

Gramofone od 12 do 40 kron.
Kupujem srebro in zlatino 45

Izvrstni molitveniki

30:

- Morg. Venec pobežnih molitev in sv. pesmi . . . K 3-50
- Kozman, Neklitške bukvice „ 3-—
- Venec svetih pesmi . . . „ 2-—
- Prijatelj otroški . . . „ —40
- Sv. Spravilo . . . „ 1-25

Vsi ti molitveniki se dobijo tudi v zlati obrezi in stanejo potem okoli 50 vinarjev več. Poština znaša 20-30 vin. za 1 knjigo.

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Pojasnila o inseratih daje

upravištvo le tistim, ki priložijo vprašanju znamko za 10 v. Vsaka beseda stane 3 vin.

Velik cenik zastoj.

Železniška-roskopf ura

patent K 5 — jamstvo 3 leta drugače denar nazaj. Ura ima 8 kamnov, lepo email-števičnico, gre 32 ur, pristen niklast okrov, ki ostane bel, z drugim okrovom proti prahu, se jamči, da gre do pol minute natanko.

- Pristne srebrne ure . . . K 6-50
- S 3 srebrnimi plašči . . . „ 9-50
- Srebrne-tula ure z dvojn. n. m. plaščem . . . „ 13-—
- Zlate damske ure . . . „ 19-—
- Srebrne verižice . . . „ 2-—
- Sfenska ura . . . „ 2-—

Največji cenik zastoj. **A. KIFFMANN,** največja tovarna ur, zaloga, eksport MARIBOR VI 2.

Uradne = zavitke

z natisom in brez natisa, vsake velikosti in kakovosti

priporoča Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Spretni viničarji in mazarji s 8 delavskimi močmi se iščejo za 1 novembra. Vprašati je pri Ivanu Lininger, Volksgartenstrasse 20. 46

Zahtevajte

zastoj da se Vam pošlje ilustrovani cenik z nad 200 slikami.

- Št. 0. Nikelnasta ali jeklena remontoir-ura 30 ur tekoča Roskopf . . . K 8-50
- Št. 2. Nikel-anker-remontoir (regulator) . . . „ 8-—
- Srebrna . . . „ 12-—
- Srebrna s tremi pokrovi . . . „ 8-—
- Št. 24. Nikel-anker-remontoir „Tula“ s tremi močnimi srebrnimi pokrovi . . . „ 8-—
- Št. 34. Srebrna damska rem.-ura . . . „ 8-—
- Št. 11. Srebrna remontoir-ura za gospode . . . „ 6-60
- Št. 18. Srebrna anker ura, 15 kamnov . . . „ 10-—
- Ista z dvojn. m. pokrovom . . . „ 12-10
- Št. 102. Budilka z dnevnikom . . . „ 8-—
- Št. 107. Kuhinjska ura . . . „ 8-40

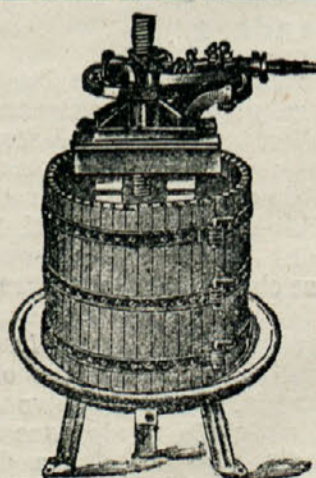
Garancija več let. Blago, ki ne ugaja, vzame se proti polni svoti nazaj.

Izvršujejo se tudi vsa v to stroko spadajoča popravila natančno, vestno in jako ceno.

Th. Fehrenbach, največja tovarniška zaloga ur Maribor, Gosposka ul. 26. Filialka, Dravska ul. 2.

Zahtevajte v gostilnah katoliško, narodne liste: Straža, Slov. Gospodar, Naš Dom, Slovenec!

Vinske in sadne stiskalnice

z zboljšanim dvojn. pritiskom za ročno delo, se zaprejo z zapahom, grozdni mlinci, grozdni reblerji, sadni mlinci

v najnovejši, najizdatnejši konstrukciji izbora vrste ter stroje za pripravo krme, hekslerji, rezalnice za repo, šrotne mlinci, dampferji za krmo, gepeljni, vorgelege iz tovarne poljedelskih strojev in livarne železja FRANC EISENSCHIMMEL & Comp. Raudnitz a/E. Glavna prodajalna pišrna

Franc MELICHAR, Rudolf BACHER Dunaj III/2, Löwengasse 37. Natančni ceniki zastoj in franko. Išče solidne zastopnike in naprej-prodaljce.